

Kraftpakke 2040:

Vi mangler ikke kraftdebatter. Vi mangler en kraftplan

Norge har lenge bygget velferd, industri og lokalsamfunn på én avgjørende fordel: rikelig tilgang på ren og rimelig kraft. Den fordelten er ikke lenger selvsagt.

Det kan se ut som Norge har god tid. Vi har kraftoverskudd på papiret. Men overskuddet skjuler en mer alvorlig virkelighet: Flere industriprosjekter er skrinlagt, strømmettet er fullt i store deler av landet, og nye arbeidsplasser blir aldri etablert fordi kraften ikke kommer fram. Vi hadde et kraftoverskudd på 22 TWh i 2025, men det skyldes delvis at planlagte industriprosjekter ikke ble realisert – altså tapt etterspørsel. Vi har ingen trygg overkapasitet.

Samtidig kommer behovet raskere enn beslutningene. Vi styrer mot et kraftunderskudd på 15 TWh allerede i 2035, mens kraftetterspørselen kan øke med 32 TWh fram mot 2035. Store nettilknytningsprosjekter kan ta 9–15 år fra planlegging til drift. Hvis vi ikke bestemmer oss nå, kan det bli umulig å hindre et kraftunderskudd. Dette handler ikke bare om TWh, men om arbeidsplasser, beredskap, industri, klima og levende lokalsamfunn.

Problemet er ikke mangel på rapporter. Problemet er mangel på helhet. Norge har planer, utvalg, meldinger, høringer og enkelttiltak. Men vi mangler én samlet nasjonal energiplan som svarer på tre enkle spørsmål: **Hva skal Norge ha nok kraft til? Hvor skal kraften og nettet bygges? Hvem har ansvar for at det faktisk skjer?**

Kommuner kan si ja til nytt kraftforbruk, mens ny produksjon og nytt nett stoppes av lokale konflikter, statlige innsigelser, manglende nettkapasitet eller uklare prioriteringer. Resultatet er et system der alle kan ønske seg vekst, men ingen har ansvar for helheten. Samfunnsbedriftene og Kraftfylka mener dette skyldes fravær av en nasjonal plan med tydelige mål for produksjon, nett, forbruk og energieffektivisering – og tydelig ansvarsdeling.

Samfunnsbedriftene og Kraftfylka mener Norge trenger en forpliktende nasjonal energiplan: **Kraftpakke 2040**. Målet må være tydelig: Norge bør sikre 30–40 TWh ny fornybar kraftproduksjon innen 2040 og et kraftoverskudd på minst 10–15 TWh i et normalår. Formålet er ikke kraft for kraftens skyld, men rikelig og rimelig energi til innbyggere, industri og næringsliv – i et robust, fornybart kraftsystem som tåler vær, kriser og økt elektrifisering.

Kraftpakke 2040 må bygge på fire prinsipper:

1. Nasjonalt ansvar. Kraft og nett er kritisk infrastruktur. Staten må sette mål, koordinere virkemidler og sørge for at alle deler av forvaltningen trekker i samme retning.

2. Lokal og regional forankring. Kommuner og fylker må få bedre kunnskapsgrunnlag, tydeligere rammer og større del av verdiskapingen når de legger til rette for nye energiløsninger.

3. Teknologinøytral utbygging. Norge trenger mer vannkraft, sol, vind, fjernvarme, energieffektivisering, lokal lagring og bedre utnyttelse av nettet. Hvilke løsninger som passer best, må avgjøres ut fra lokale forhold, naturhensyn og samfunnsnytte.

4. Ærlige avveininger. Mer kraft og nett krever areal. Natur skal tas på alvor, men vi må også være ærlige om at industri, klimaomstilling, beredskap og arbeidsplasser har en kostnad.

Norge trenger en aktør som ser hele kraftsystemet. Samfunnsbedriftene representerer selskaper og miljøer som står tett på hverdagen i norske kommuner: energi, nett, vann, avfall, havner, brann og beredskap. Kraftfylka representerer de største kraftproduserende regionene i Norge. Nettopp derfor ser vi at kraftpolitikken ikke kan løses sektor for sektor eller konflikt for konflikt.

Norge trenger ikke enda en kraftdebatt der alle peker på hverandre. Norge trenger en plan som fordeler ansvar, bygger tillit og gjør det mulig å handle i tide.

Kraftpakke 2040 er vårt forslag til hvordan Norge kan gå fra kraftpolitisk pekelek til nasjonal gjennomføringskraft.